

Poznato je da zbog smanjene tvrdoće trulo drvo postaje dosta podložno insekatskom ubušivanju. Neke insekatske vrste mogu se ubušivati i živeti samo u trulom drvetu. Primer je *Xestobium rufovilosum*, koji čini velike štete u starim i čuvenim građevinama sa hrastovim, kestenovim i brestovim gredama⁽⁶³⁾.

E. — DIJAGNOZA TRULEŽI

Dok je odmakla i završna faza truleži lako uočljiva kako stručnjaku tako i nestručnjaku, po izrazitim promenama boje drveta, prisustvu karpofora, karakterističnom mirisu, otkrivanje prikrivene, a često i početne faze truleži predstavlja teškoću, u prvom slučaju kako za lišćarsko tako i četinarsko drvo, a u drugom više za četinarsko drvo. Izvesne mogućnosti dijagnoze, kao na pr. na bazi hemijskih i mehaničkih promena, ili nisu dovoljno proučene pa prema tome ni dovoljno sigurne, ili nisu, uopšteno govoreći, pokazale zadovoljavajuće rezultate. U svemu, promene nastale u drvetu u prvim fazama dejstva gljivičnih organizama mogu se otkriti sledećim metodima:

- 1) Promenom boje drveta
- 2) Makrohemijskim reakcijama
- 3) Mikrohemijskim reakcijama
- 4) Anatomskim promenama u tkivima
- 5) Veštačkim kulturama i
- 6) Raznim drugim metodima.

Kakve su mogućnosti primene ovih metoda i u čemu je sama njihova suština vidi se iz daljeg prikaza.

1) DIJAGNOZA POČETNIH PROCESA NA BAZI PROMENE BOJE

Ovo je makroskopski način i primenljiv je više za lišćarsko nego za četinarsko drvo, u kome je promena boje teže uočljiva. Prema Boyce-u⁽²¹⁾ ova makrometoda ima dosta nesigurnosti, jer su nastale promene često posledica drugih uzroka (abiotičkih). Pored toga, jedna ista vrsta gljive može u početnoj fazi napada izazvati nejednaku promenu boje u raznom drvetu. Cartwright i Findlay⁽³⁹⁾ ovome dodaju i nesigurnost koja dolazi zbog obojavanja drveta plesnima, koje nisu prouzrokovani razaranja membrane. Sam Findlay⁽⁶³⁾ navodi slučajeve oksidacije raznih supstanci koji nastaju u nekim vrstama drveta pod uticajem vazduha i vlage. Takve promene, kao na pr. bledo-ružičasta boja jasena ili narandžasta boja johe, iščezavaju posle izvesnog vremena u posećenom drvetu i ne utiču na upotrebljivost drveta, dok siva boja u drvetu platana ostaje i smanjuje kvalitet. Nastajanje ove prirodne oksidacije autor pripisuje oksidacionim encimima u drvetu.

U lišćarskom drvetu najčešće se početni procesi dekompozicije raspoznaju po smeđoj boji srčike, koja se jasno izdvaja od normalne boje ovog dela drveta. Ovakav je slučaj na pr. pri razvoju prouzrokovaca bele truleži *Phellinus dryadeus* i *Hydnum diversidens* u hrastovini, a *Ungulina fomentaria* i *Coriolus versicolor* u bukovini. Slično posmeđenje nastaje od *Phellinus igniarius*, *Ganoderma applanatum* i *Fomes fraxinophilus* u dru-